

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknek egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felelős, szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézandók

XV. Benedek békeszózata. Még dörögnek az ágyuk, még nem szűnt meg a csatazaj, de a Vatikán felől csendes szellő fujdogál. Békét hirdet; vessetek véget a pusztulásnak, embervér ömlésének, az emberiség pusztulásának. Nem a békét hozza, de hirdeti azt, a küzdelem zajában, mint az angyalok valamikor Betlehem környékén. Szavai nem lesznek-e a pusztában kiáltóé, a jövő titka. A lelkiismeretre hivatkozása azonban helyénvaló. Nem arról van szó igazságos vagy igazságtalan-e ez a nagy háború, de megéri-e a további pusztulás azokat az értékeket, melyeket tőle várhatunk. Ne a csaták szenvedélyében, de a lélek benső szózatára hallgatva, ítéljétek meg ezt fejedelmek! XV. Benedek az örök Biróra hivatkozással kéri a háború megszüntetését. Bármí lesz is, a pápa meg akarta menteni, ami még menthető, Európa becsülete érdekében, az erkölcsi rend, kultúra és emberiség nevében. Údv neked érte békeség atyja!

Az olasz katolikusok.

Az olasz háború kitörésével kapcsolatban többször szó esett az olasz katolikusokról. Sokan azt hitték, hogy a pápával együttesen ezeknek sikerül majd az olasz semlegességet fenntartani. Viszont oly híreket is olvashattunk, melyek arra engedtek következtetni, hogy ők is a háborús pártokkal tartanak. Tény, hogy XV. Benedek mindent

elkövetett, hogy hazáját a háború csapásaitól visszatartsa. A történelem fogja csak igazán értékelni tudni fáradozásait s nem mi, akik az eseményekben benne élünk. Mindazonáltal az olasz katolikusokat nem lehet a pápa felfogásával azonosítani. Ha Olaszországban egyáltalában lehet katolikus pártról szó az állami életben, politikai életük annyira összebogozódott, hogy annak határozott irányról alig lehet beszélni. S amíg a pápák Rómában laknak és egyúttal a római kérdés a mai megoldatlan állapotában vajudik, nem is lesz másként.

1870-től egészen a múlt század végeig a katolikus olaszok egyáltalában nem vettek részt az állami életben. A köztársasági radikálisokkal nem tarthattak, mert azok államellenesek voltak. A liberálisok nyíltan az egyház ellen dolgoztak. A konzervatívok mutattak ugyan rokonszenvet a katolikusok iránt, de mellette vigan résztvettek a likvidációs tevékenységben, ami nagyon gyanússá tette őket amazok szemében. A katolikusok ezért társadalmi és charitatív tevékenységre fordították figyelmüket. És ezen a téren kétségkívül sokat tettek, különösen mióta a pénzügyek és a gazdasági élet újabb lendületet nyert.

A kilencvenes években némi változás állott be. A konzervatívok kezdték belátni,

hogy a jelenlegi államforma fenntartásában csak a katolikusokra támaszkodhatnak. Békejebbot nyújtottak nekik bizonyos irányú támogatás fejében. Ez eleinte csak a községi és tartományi ügyekre vonatkozott s az apostoli szék jóváhagyását is megnyerte. Később azonban ebben a keretben bizonyos érdekeltségek keletkeztek, amelyek megkivánták, hogy a katolikusok támogassák a konzervatívokat a nagy politikában is. Ellenértékül a helyi és tartományi ügyekben a teljes vezetést kapták a katolikusok. De így az a furcsa helyzet állott elő, hogy országos ügyekben ugyanazok a képviselők szavaztak ellenük, akiket voksaikkal ők támogattak.

Igy következtek el az 1909. évi választások. Ekkor a Szentszék megengedte a katolikusoknak, hogy szavazhatnak minden olyan párti jelöltre, aki nem állam- és társadalomellenes, ha egyúttal nem ellensége az egyháznak sem. Így bekerültek az olasz parlamentbe olyan különböző pártállású képviselők is, akik határozottan szint mertek vallani, ha katolikus ügyről volt szó.

A két év előtt lefolyt választásoknál a katolikusok szavazhattak minden olyan politikai irányú képviselőre, aki akár szóval, akár írásban kijelentette, hogy nem cselekszik a többség vallásának érdekei ellen.

Képek a táborigényből.

Írta: Koritsánszky Ottó.

Északkeleti harctér május hó.

Leszállott az est, Hallgató csöndült a tájra. A napnak szikrázó tüzes mezejét elfűzte a szárnyára kapott esti fuvalom, amely — mihielyt lehangyaltott a nap a nagy hegy bubja mögé — előkerült rejtékéből. Gyönyörű vidék, isteni táj! Egy folyó tiszta vize rohan tova a szépséges völgy egyik szélén, a hegy lábánál. Cafrangos, összevisszafutó medre. Aztán hol mély, hol sekély. Sok helyütt kiemelkedik a víz színe fölé egy-egy sziklatömb, de a hegyi folyó vize nem hagyja hűtlenségben: fel-felkuszlik rá, végigcsókolja időnkint, fut-gördül, siet előre a kacskaringós útján. Egyik partján hirtelen szökel ki a szinte égig törekvő hegy. Fenyőerdő, lombos fák egymást váltogatják. És haragos, mély zöld színe csak akkor olvad át édeskés, kápráztató, szinte sárgának mondható árnyalatba egy-egy sávon, ha a ragyogó napsugár végigsimogatja. A másik partján jó nagy térség. Falu is volt itt valamikor. Itt-ott sok kőtörmelék, amely rendszeresen felépített fundamentumra borul; aztán össze-visszahányt vas- és bádogdarabok: mindannyi egy nagy haza hirdetői. Azután széles út, amely a hegy lágy ólén is felszalad egy kisse és csak ottan ad helyet az évszázados fáknak, melyek itt is rengeteg erdőt öveznek.

És a völgyben a folyó mellett a tábor. Sok

száz szekér. A nagy össze-visszaság mellett is nagy rendben megy minden. Merthogy az össze-visszaság csak úgy értendő: ezen széna, amazon profund, megint máson hajóhidhoz kellékek. Aztán kis kufferok, ládák, hátizsák egy harmadikon. Összetört szekér a negyediken. Kerekék és más alkotórészek egy másikon. És így elosztva a sok száz szekéren minden, amit a legélénkebb fantázia is alig tud elképzelni. A kocsik megszámozottak és szép sorjába „Park”-ba állítva. A lovak kettésével beosztva, vagy improvizált cölöphöz kötve. Egyik szekéren tehén volt, a vágómarhából való, mert ezekből is van egy jó falka. Elfáradt szegény, tán a lábának is baja: szekérre tessékelték tehát. A kocsitábor mellett húzódnak aztán meg a sátrak; a kisebb-nagyobb „celt”. Olyan, aki-ben (merthogy úgy megbecsüli itt a katona azt, hogy egy világról se mondaná „mi”-nek, mikor az a „ki”) hármán férnek, de olyan is, aki akár két tucatot is befogad. Körülötte, benne katonák. De a legtöbb a „Fahrkuche” körül. Ott rotyog benne valami titokzatos jó. Itt énekelnek, amott harmonikáznak, aztán beszélgetnek, mesélnek egymásnak, ki-ki a tapasztalatot.

És elszáll a gondolat haza: mit is csinálhat most a feleség, az édes anya, meg a kis család? A tiszturak meg ott ülnek egy hirtelen összetákoltt gyaluatiatlan deszkából való asztal mellett. Egy fiatal hadnagyocská bus magyar nótákat játszik. Minden érzését beleönti a játékba. Aztán az egyik is, a másik is tudolja a nótát s csak akkor hagyják

abba, ha valahonnét messziről harangok esti imaszójtát hozza a szellő. Harangszó! Talán otthon is most kong-bong a harang! Otthon, a fatornyos falunkban s hívja, szólítja a hiveket, hogy az est beálltával mondjanak imát értünk, a harctéren levőkért, hazánkért, nemzetünkért!...

Hajnali 1/4 4 óra van. Pitymalatkor egy hangos sóhajba olvad a tábor ébredése. A tüzek elalvóban. Egyet-egyet pislant-hunyorít még a tábori tűz. A körülötte letelepedettek összéb húzzák válluk fölött a köpenyt, aztán egy nyújtózkodás és kidörzsölők szemükből az álmot: reggel van. Az öltözködést megspóroljuk. Csizma is a lábunkon van. Lefutunk a folyóhoz: micsoda mosdás tellik ebből! Elő a butykost; egy korty szivervőst. Közben a paripák felnyergelve. Akinek kell, ezen megy, akinek másképp szól a parancs, másképp és az egész tábor nyüzsgő-mozgó életbe kap. Teli szekerek mennek, üregek jönnek. Marhát bunkóznak le, kenyeret sütnek sok ezerszám. És jön a futár, meg a parancsörtszt. És mint a működésbe helyezett masina, izeg-mozog, zakatol, cselekszik az egész tábor.

Egy veszélyeztetett uton haladunk teljes nyugodtsággal. Lovunk is figyel. Mintha lelke lenne s ezzel megérezné, hogy sok minden érdemes táru szemünk elé. A vén „Berta” készenlétben ugyan, de mélyeséges hallgatásban, nemkülönben a nehéz útegek. Micsoda ellentét: a nap oly barátságosan

* A 30-5 cm-es mészár becéző neve. — Szerk.

A választások idejére egyesületek alakultak, anélkül azonban, hogy a szó szoros értelmében vett politikai pártból lett volna szó. A polcra jutottak némelyike semmibe se vette ígérteit, mások megelégedtek róla s csak igen kevesen maradtak hozzá hűek.

Az a megújulás, amelyet X. Pius az egyházi élet terén Olaszországban annyi sikerrel létrehozott, meghozta gyümölcsét. Akik azonban azt remélték, hogy vele kapcsolatban az állami életben is több lesz a tisztaság, csalódtak. Itt az újjászülés sok nehézségbe ütközött. Sokan kerültek felszínre olyan úgynevezett katolikus irányú képviselők, akik még mindig a régi, vallási dolgokban nem barátságos irányú pártokkal kacérokodtak, sőt velük együttéreztek.

Hogy a háborúval kapcsolatban a katolikusok is kifejezést adtak hű alattvalói voltuknak, senki rossz néven nem veheti. Csak valahogy azt ne higgyük, hogy azokat a magukat katolikusnak nevező nagyszájúakat igazán hithűeknek tartják az olaszok is, akik háborus kívánságukról voltak híresek. Sőt nem egy közülük szabaddkőműves, vagy modernista. Az olasz miniszterelnök decemberi beszédére a katolikus képviselők is bizalmat szavaztak a kormánynak. Mert Salandra oly ügyesen beszélt, hogy abból mindenki azt olvasta ki, amit akart. Mikor azonban döntésre került a sor, a háború ellen szavazóknak mintegy felét tették épen a katolikus honatyák. Nem törődtek a tömeg tüntetésével, az utca lelkesedésével, megfélemlítésével; nyíltan kifejezést adtak meggyőződésüknek s elhárították magukról minden felelősséget. Kötelességüket megtették. Most nyugodtan várhatják a napot, még ha üldözések és elnyomás között is, mely nekik ad igazat. S akkor talán eljő az idő, mikor kizárhatnak körükből minden kétes elemet.

Jegyzői értekezlet. A veszprémi járás jegyzői f. hó 4-én értekezletet tartottak *Kerényi Andor* főszolgabíró elnöklésével. Az értekezlet elején elnöklő főszolgabíró a megjelentek tetszésére megbírányozásának adott kifejezést azon orvítamás miatt, mellyel egy meggondolatlan ember *Holler András*,

a járás egyik derék jegyzője ellen intézett. A továbbiakban átvizsgálták a piaci árjegyzéket és a szükséghez képest a változtatásokat megtették. Mivel a 43—50 évesek bevonásával sok munkaerő távol marad, hogy az őszi gazdasági munkálatok zavartalanul végezhetőek legyenek, összeállítják közösen, hogy mennyi orosz fogoly munkásra lesz szükség. Egyöntetű eljárásmodot állapítottak meg arra nézve, miként kelljen a magánvásárlást és a viszontelárusítást korlátozni, hogy a szükséges élelmiszerek a városi piacra el ne maradjanak.

Megbeszélték még, hogy állítsák ki a szállítási igazolvány a gabonaneműk és örlemények fuvarozásához. Ezentúl gabonaneműk, liszt és egyéb malomtermékek, továbbá száraz lencse, borsó és bab szállítására csak az kaphat igazolványt, aki a hatóság előtt hiteles érdemlő irattal tudja igazolni, hogy a szállítandó cikkek felett mint termelő vagy vásárló jogosult rendelkezni és az nincs hatósági zár alatt.

HIVATALOS RÉSZ.

Pályázat. Németbarnag (Veszprém.) hitközségben lemondás folytán megüresedett róm. kath. kántortanítói állásra az iskolások pályázatát hirdet. Javadalmazás: két szoba, konyha, éléskamra, pince, gazdasági épületekkel és 598 □-ól kerttel. Kézipénzfizetés 204 kor., 24 hl. rozs, léleggabona 192 kor., tandíjkárpótlási államsegély 40 kor., 2 ¹⁰⁰⁰/₁₀₀₀ hold szántóföld 33 06 kor., stóla-jövedelem 10 kor., 20 m. hasábfá házhoz szállítva 100 kor., kálváriakaszálás 06 kor., borpenz fejében 86 kor., összesen 675 06 kor.; a többi megfelelő államsegély. Kötelesség díjlevélben. Tanítás nyelve magyar, az istentisztelet alatt az ének német. Kántori próbával egybekötött választás augusztus 17-én délelőtt 10 órakor. Személyes megjelenés szükséges, utazási költség nem térítetik meg. Pályázni óhajto okleveles férfitanítóknak kellően felszerelt kérvényeiket augusztus 15-ig küldjék a vöröstói plébánia (u. p. Nagyvácszony címére).

Pályázat. A pacsai (Zala vm., járási székhely) róm. kath. iskolánál a harmadik férfitanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalmaz: a hitközségtől 100 K, a többi államsegély; 300 K lakbér és 20 K kiterítelmény. A megválasztott tanító köteles az összes kántori teendőket önállóan végezni a hadbavonult kántortanító helyett s ezért kap a hitközségtől havi 20 K-t és a stóla is öt illeti. Pályázati határidő augusztus 19. Választás aug. 22-én. Személyes megjelenés előnyös. Az állás szept. 1-én foglalandó el s ettől az időtől folyósíttatik fizetése is. A felszerelt kérvények *Juk Béla* plébános címére küldendők.

Pályázat. Miklósi (Somogy m.) anyaegeházban a róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdetünk. Javadalmaz: 2 szoba, konyha, kamra és melléképületek, 1000 □-ól kert, értéke 240 K, 9 ¹¹²/₁₀₀₀ k. hold szántóföld és 4 ⁹⁷/₁₀₀₀ k. hold rét, melyek 1920-ig bérbeadattak, 1023 K. Tanításért 160 K, lélekpenz körülbelül 17 40 K, földmunkaváltás 200 K, léleggabona: buza 26 p. mérő 208 K, rozs 20 ^{1/2} p. m. 121 50 K; 6 öl tűzifa, annak felvágatása és hazahordása 234 K, stóla-jövedelem 25 K. Összesen 2228 90 K. Kötelessége a díjlevélben vannak megállapítva. Választás szept. 1. A német nyelv tudása szükséges. Utiköltség nem térítetik meg. Iskolászek.

A vármegyei muzeum háborus éve.

A világtörténelmi határmegyét jelölő 1914. esztendőben a veszprémi vármegyei muzeum is megérezte a háborúval járó kivételese állapotokat. Nem tudtak a vármegye közművelődése érdekében dolgozni annyit, amennyit máskor. De azért a rendelkezésre állított eszközökkel jó szívvel éltek.

A múlt évben beállott hábrus viszonyok folytán nem részesülhettek a szokásos és anyagszaporításra szánt állami segélyezésben és így a muzeum fejlesztésével és fenntartásával járó anyagi áldozatok a megyei muzeumegylet vállaira nehezedtek.

A muzeumegylet áldozatkészsége tette lehetővé, hogy ha szerényebb mértékben is, de azért a muzeum minden szakosztálya mégis gyarapodott. A gyarapodást növelték a főfelügyelőség jóindulata révén az intézetnek juttatott állami letétek, valamint a közönségnek a muzeum céljait és törekvéseit méltányoló támogatása is, minek folytán nem egy értékes ajándékot lehetett elnaplózni az 1914. év javára. Sőt, épen ebben az évben teljesült a vezetőség egyik legfőbb óhajta is, amelyben beiktathatták széphelyi *Frankl Henriknek* és *Vilmosnak* a híres *hathalmi* (római) *bronzlelet* végleges odaajándékozásáról kiállított adománylevelét. Ők azok a nemeslelkű férfiak, akik ezen önmagát dicsőítő tettek mellett még az állandó muzeumi épület felemeléséhez is 30.000 korona adománnyal járultak.

A háborus évfolyamán az új muzeumi építkezés is válság elé sodródott. A már csaknem befejezetlenül áll, mert akkortájt a honvédelem harctérre szolgáltatta nemcsak az építés vezetőjét, hanem a munkások zömét is. Az épületet az eddig befektetett értékek megóvása érdekében a vármegye mint tulajdonos, ideiglenes deszkaburkolattal védi.

önti ránk melegt, hogy a legbékésebb gondolatok töltönek el és itt ezek az ezerhalált osztó eszközök. Aztán fel egy dombra a megfigyelő álláshoz: az egész kép pompásan bontakozik ki. Vékonyka sávokat látunk, körülötté hangyaboly: az oroszok. Aztán erdő, tisztás, rét, földtúrások egy más változásába. És elgondolkozunk. Leírjuk-e gondolatainkat? Naplójegyzeteinkbe okvetlen feljegyezzük...

És szóba ereszkedünk itt is, ott is.

— Csend van, — mondják a mozsarasok, — úgy látszik megunták a muszák „gambunk énekét”. De holnapután!...

— Mi lesz holnapután?

— Azt nem tudjuk, de várjatok csak, majd holnapután...

És előrébb az egyéb ágyusok is: No megálljatok, majd holnapután! És a lövészárokban is, meg a földalatti lakóknál is mindenütt a „no majd holnapután” titokzatos jóslás járja.

Aztán elérkezünk valahova, ahol éppen elfogott oroszokat haligatnak ki. Egy tiszthelyettes harmadmagával rekvirálni volt valamit egy faluban. De rosszul jártak: a mi patrolunk elcsípte őket. A tiszthelyettes azonnal letépte distinkcióját és dacosan ellentállott: se nem beszélt, se nem evett napokig, annál többet a rekviráló csoport egyike: egy dicső, és mondta el, hogy tiszthelyettes a dúcás, sőtét alak; ez azt is, hogy nincs újsg most, „de majd holnapután”.

Már megint a holnapután s ez kísért végig bennünket a fronton mindenfelé: a holnapután!

Mi lesz holnapután? ... És mi lett holnapután? Tulajdonképpen semmi új, csak az, ami oly sokszor megtörténik: az oroszok irgalmatlanul s ami a hivatalos jelentésekben oly szerényen huzódik meg, t. i.: kikaptak.

... A tartalékban, a svarménia mögött, magyarázza a huszármester a vén huszároknak:

— Hát le köllött szállni a lórl. Sebaj, fiuk. Belefeksztünk a lövészárókba. Tudjátok-e miért van ez így? Mert hát, hogy a baka el ne fusson, hát minden tíz mellé egy vitéz huszárt tesznek. Azér úgy vigyázzatok, hogy itt is miénk ám a virtus. Csak arra vigyázzon mindenőtök, hogy el ne fogják, mer' hogy a kutya muszák menten a sarkantyuját veszi el. Azt' hogy néz ki egy magyar huszár gyerek sarkantyú nélkül!...

Ahogy az olasz hadüzenet megtörtént, egy, — az erre a gaz nációra igen jellemző módon — adták ezt hírlál s szemben álló orosz katonák. Csíptek egy fukskát és azt átküldötték a mi frontunkra egy levéllel. A levélben szóról-szóra ez állott magyarul meg németül:

„Gratulálunk a barátaitokhoz! Megüzente az olasz nektek a háborút. No, hiszitek-e még, hogy győztök most is — vitéz magyar katonák!...”

Milyen lesújtó a taljánra és milyen sok elismerést tartalmazó a nemes, dicső, hős ellenfeleink ismert magyar katonára!...

A táborba visszaérkező bakák egyik-másika megvakarja fületét a hadüzenetre, hogy hát már most mi lesz: győzünk-e így is!

Legyint egyet egy „vén csont”: Hát aztán már hogyné győznénk! Hát ki az a talján, a potentás mindenit neki! Persze, hogy győzünk! Már hogyné ne győznénk! Előbb legyűrjük az orszot, aztán bajszunk köré csavarjuk az olaszt, azt s — és egy hegyeset pök, nagyot gondolkozik, felcsavarja balkezevel a jobb karján mandíja ujját s felemeli öklét a levegőbe, megsuhintja egyszerű kétszer, azzal rettentő nyugalommal kiböki — bizony ezekből a drága jó német testvérekből se marad itt a mi országunkba egy se — ha a szép szerével háza nem mennének az ő szép országjukba!

... Micsoda mély szeretet a német katonához és mennyi harckészség van ezekben a derék emberekben! A kitűnő mondaton legjobban a német tiszték nevettek, mulattak, akik hátaltalan szeretettel becsülik a mi katonáinkat...

És ha a néma csendet, ami a tábor körül különben honol, az ágyuk bömbölő szava töri meg, ép oly pontos nyugodtsággal rendben történik minden, mint egyébként. Harckészségtől s győzelemben vetett megdönthetetlen hittel eltelt itt mindenki! És az egész tábor szíve egybe dobban, egyet érez, egyért hevül: hogy győzünk! Győzünk! Hogy a győzelem dicsőséges kivívása után szeretettel, lelkesedéssel mondhatjuk el azt a sok minden apró érdekességet, ami a tábori életet minden vesztélyen át oly feledhetetlenül kedvessé teszi...

Egyébként a jövőben az építkezés befejezésének s az új épület megfelelő berendezésének mi sem fogja útját állani, mert a muliban felmerült akadályok elismultak, részben azért, hogy az 1914. évi március 9-én tartott megyei törv. rendes közgyűlés az építkezési költségekből még hiányzó összegnek a vármegye tulajdonát képező rendelkezési alapból, vagy más megfelelő alapokból való előlegezését elrendelte, részben pedig azért, hogy az orsz. felügyelőség egyrészt az eddigi állami segély felemelését, másrészt a berendezési költségekhez való hozzájárulását is kilitásba helyezte.

A muzeum fenntartására és fejlesztésére 1914-ben az egyesület 1526 kor. 19 fillért fordított. Ezen összegből a fenntartási, felszerelési és kezelési költségek és a muzeum őri tiszteletdíj fedezése 483 kor. 90 fillért vett igénybe; anyaggyarapításra pedig 1042 kor. 29 fillért fordított.

A régiséggyűjtemény gyarapítása céljából többfelé ásatást terveztek, de csak a kora tavasszal megkezdett ősküli ásatást sikerült lefolytatni, mert már a mezei munkák elvégzése után következő időszakot munkahiány miatt fel nem használhatták.

Ősküln az 1914. év tavaszán az avar sírmezőnek már 1909. évben megkezdett ásatását folytatták és újabb 28 sírt tártak fel. Az e sírmezőn kiemelt sírok száma ezzel 43-ra emelkedett.

A Kádárt, Rátót és Őskü közötti és régészeti szempontból érdekes területek bejárása és térképezése is folytatódott a múlt évben s ezzel kapcsolatban néhány néprajzi és régiségi tárgyat is gyűjtöttek.

Kisebbségi kutató munkákat végeztek a Veszprém városi beltelken terjeszkedő bronzkori urnamezőn. A leletek közül a Kossuth Lajos-utcában talált urnasírok érdemelnek külön megemlékezést, amennyiben innen ötvennél több, többé-kevésbé ep urna és egyházi hatalmas szarvasgancs darab került a gyűjteménybe.

A muzeumnak múlt évi összes gyarapodását az a statisztikai táblázat tünteti fel: könyvtári szakban 132, régiség tárban 899, néprajzi gyűjteményben 73, képzőművészeti gyűjteményben 39, természettudományi gyűjteményben 32.

Hőseink emlékének megőrzése.

A jelenleg Zágrábban állomásozó győri 19. közös gyalogezred parancsnoksága érdemes kéreccsel fordult szerkesztőségünkhöz, melyet egész terjedelmében közrebocsátunk.

A cs. és kir. 19. gyalogezred parancsnoksága megőrizni szándékozik mindazon tisztjeinek és legénységének emlékét, akik ebben a világtörténelmi háborúban életüket és vérüket a hazáért áldozták, valamint azokat is, akik valamely hősi cselekedetükért bármilyen rendű kitüntetésben részesültek.

Ezt az emléket oly módon kívánja megőrizni, hogy az elesettek és kitüntetésben részesült élők hozzátartozóitól és illetők fényképét bekérleti s ebből az ezred hőseinek emlékkönyvét szándékozik összeállítani.

Emlék akar es lenni magának az ezrednek, továbbá azoknak, akik ebben a gigászi, dicső nagy munkában részt vettek, valamint az utókornak is, amelynek gyermekeiben azt a hazafias érzést kívánja vele ébrentartani és fokozni, amely a világ eme legnagyobb háborújával oly fényesen megnyilatkozott.

Felkéri tehát az ezred parancsnoksága a tekintetes szerkesztőséget, hogy ebben a munkában őt támogatni sziveskedjék. Ezt a támogatást abban a formában kéri a parancsnokság a hazafias magyar sajtótól, hogy sziveskedjék nagybecsű lapjában ennek az eszmének egy kis propagandát csinálni s az ezred kötelékében tartozó hősök hozzátartozóikhoz ezen levél értelmében néhány sornyi lelkes hangú felhívást néhányszor közzétenni, hogy mindazok, akik a háború alkalmával bármiféle kitüntetésben részesültek, az elesettek hozzátartozói pedig a hősi halált halt egyének fényképét, a halálkozás helyét, idejét, melyik századnál szolgált ki volt a parancsnoka stb. a cs. és kir. 19. gy. e. pótkeretszázalaj parancsnokságához (Zágrábban) beküldeni sziveskedjenek.

Ez a levél maga egy szép propaganda. Vármegyénk fiainak jelentékeny része épen ennél a gyalogezrednél szolgált. Nekik tesszük kedves örömet, ha a kitüntetettek fényképét beküldjük. Ha pedig kedveseink közül valaki elesett, emlékeztetőnk állítunk momentumot. És ezt a csekélységet megérdemlik. Hisszük, hogy e felszólításnak meg lesz az eredménye.

Még csak azt tesszük hozzá, hogy szerkesztőségünk is szívesen vállalja e fényképek továbbítását.

A Balatoni Szövetség.

A Balatoni Szövetség Óvári Ferenc dr. orsz. képviselő, ügyvezető elnök elnöklése alatt látogatott igazgatóválasztmányi ülést tartott Balatonfüreden. Az ülésen számos új tagot vettek fel, azután a közlekedési kérdéseket vették tárgyalás alá. A megbeszéltek menetrend némi pótlására, tekintettel a fürdőidényre, az alsó parton három kiránduló vonatpárt helyeztek forgalomba, a felső parton pedig egy rendes vonatpárt. Helyesléssel vették tudomásul, hogy a balatoni körút első szakaszának átvétele megtörtént és hogy a második szakasz anyagának szállítása folyik.

Érdeklél hallgatta meg az igazgatóválasztmány a katonai üdülőtelepek szervezésére és működésére vonatkozó jelentést.

A hadvezetőség kellő mértékben értékeli a Balaton gyógyító és üdítő hatását és kilitás van arra, hogy a továbbiak során is jelentékeny figyelmében részesíti. — A piac rendezés és piacellátás ügye nagy mértékben érdekelte a választmányt és elismeréssel voltak a somogyi eláspán iránt, ki a piacügylet az egész somogyi Balatonparton kellő módon rendezte.

Megállapították, hogy ma már az élelmezés kérdésében, dacára, hogy a fürdővendégek száma egyre szaporodik és nemely fürdő, mint Balatonfüred, Siófok egészen zsúfol, semmi különös hiba nincs és a drágaság, amely a Balatonnál sem volt nagyobb, mint más vidékeken, mindinkább enyhül, különösen azóta, amióta a Háztartás-szövetkezet balatoni kirendeltsége a siófoki központi élelmiszer raktár működik és szabályozza az árakat. A fogyasztók és egyéb érdekcsoportok mindinkább belátják, hogy a szövetség által régóta hangoztatott nagyobb arányú szervezkedési munkát meg kell indítani, hogy az élelmiszer ellátásnál a jövőben semmi nehézség elő ne fordulhasson.

Elhatározta a választmány, tekintettel arra, hogy a Balaton iránt a németországiak mindinkább kezdenek érdeklődni, a Balaton fürdőiről német ismertetőt fog kiadni. Megállapodtak végül abban, hogy a szövetség ez évi közgyűlését augusztus hó 15-én Balatonföldváron tartják meg.

Városi közgyűlés. Veszprém város képviselőtestülete f. hó 11-én d. u. 3 órakor, a városház tanácstermében rendes közgyűlést tart. A tárgysorozat a következő pontokból áll:

1. Polgármesteri bejelentések.
2. A városi tanács javaslata a jövő 1915/16. gazdasági év közlelmezésének ellátása tárgyában és ezzel kapcsolatban az eddig tett intézkedésekről jelentés.

3. Fischer Miklós dr. indítványa a városi tisztviselők és egyéb alkalmazottak részére az 1915. évre hadi drágasági pótlék megállapítása iránt.

4. A városi tanács javaslata a városi tisztviselők és alkalmazottak fizetési előlege tárgyában.

5. Weisz M. Ignác indítványa a rendőrök és egyéb nyugdíjra jogosult alkalmazottak részére családi pótlék rendszeresítése tárgyában.

6. A városi tanács javaslata a zemplénvármegyei háború következtében elpusztult falvak segélyezéséhez 1000 korona segély megadása tárgyában.

7. A városi tanács betérjeszti a Jutasi uti katonai kórházak építése tárgyában a pozsonyi 1. sz. cs. és kir. katonai parancsnoksággal létesített megegyezését és eddig tett intézkedéseit jóváhagyásra bemutatja.

8. A városi tanács javaslata a városi pénztári, adóhivatali és számvéviső hivataloknak egy épületben elhelyezése s az ehhez szükséges átalakítások elrendelése tárgyában.

9. Tisztartó Sándor indítványa a szegényházi gyógyszernek az Incze-féle gyógyszerházból beszerzése tárgyában.

10. Lányi Gyula vízvezetési gépész 10 heti rendkívüli szabadságidőt és 300 korona fizetési előleget kér.

11. A baráterdei és alsóerdei irtástérületek haszonbérletére nézve Angeli Mártonnal megkötött szerződés jóváhagyása.

12. Supka Mihály és Sárzó János veszprémi lakosokkal a közbághid melletti kert haszonbérletére kötött szerződés jóváhagyása.

13. Oblatt Rudolf szegényházi szállító szerződésének módosítása tárgyában a városi tanács javaslata.

14. A veszprémi m. kir. 31. honvédegyalozezreddel a kerekretyi és szabadi-uti szántóföldek haszonbérletére nézve kötött szerződés jóváhagyása.

15. A berkocsi dijaknak a háború tartama alatt fölemelése tárgyában a városi tanács jelentés tesz.

16. A hadbavonultak községi közmunka hátalékának leírása tárgyában a városi tanács javaslata.

17. Sándorffy Ignác városi tanácsos családi pótlék ügyében határozat hozatal.

18. Winter Sándor és Társa bérlővel új portál építése tárgyában létrejött megállapodás jóváhagyása; ezzel kapcsolatban bérlő bérléengedés iránti kérelme.

19. Erdős Béla főmérnök helyettes tiszteletdíjának újabb megállapítása.

20. Illetőségi ügyek.

Az állam és a termés.

A gabonatermést törvényadta jogánál fogva lefoglalta a magyar állam. Ez a dolog ugyan a több oldalról, különösen a magyar gazdaságszadalmi részéről sürgetett, szabad kereskedelmi forgalomnak épen az ellenkezője, de azért korántsem kárhóztatni való, mert a legmagasabb árak egyidejű megszabásával a kormány egyidejűleg elvágta az útját a gazda bőrre menő erkölcsstelen spekulációnak is. Buzát, rozsot, árpát stb. további eladásra nem vehet más, mint az állam, illetve annak megbízottja a Haditermény Részvénytársaság. Ennek külső szervei, megbízottjai gyűjtik össze az ország termését és felsőbb utasítások szerint gondoskodni fognak majd kellő elhelyezéséről. A cél az, hogy a termésből jusson mindenkinek, aki jogos igényt tart rá, jusson — bár a fogyasztó szempontjából talán kissé magas áron — de mindenesetre, hogy közkeletű szóval éljünk: kukoricamentesen.

A termelő a kormányrendelet értelmében szeptember hó 15-ig köteles termését a saját szükségletére szánt, nemkülönben a helybeli fogyasztásra eladott készleten kívül bejelenteni, illetve megvételre felajánlani. Közérdekű szervezetek is vásárolhatnak tagjaik részére, az adásvételi ügyleteknek azonban szeptember hó 15-én be kell fejeződniük — vagy ez időtől kezdve a termésnek, vagy közvetlen, vagy közvetve megfelelő szervezetek útján a fogyasztók birtokában kell lenniük. Hogy miért? — annak egyszerű magyarázata van: a legmagasabb árak csak szeptember hó 15-ig érvényesek, ezután pedig a dolgok kérielhetlen logikája és az eseményekből származó természet-szerűség alapján a gabonaáraknak okvetlenül változnok kell.

Az események — főleg a harctér szívet-lelket rezgésbe hozó, reményt és hitet gerjesztő nagy eseményei arra engednek következtetni, hogy az őszi hónapokra csökkenni fognak a gabonaárak. Az elfoglalt területek termése, a szákmányolt készletek is a mieink lesznek, s nagyon valószínű, hogy a szomszédos semleges országok gabonatermése is utat fog találni hozzánk, már is nagy mindenhon a bebecsátásra váró készlet. Az őszi hónapokra tehát minden okosan s hazafiasan gondolkozó magyar gazda elég jogosan számíthat tehát áresésre s ha véletlenül hozzá nem értőktől, vagy rosszhiszeműektől félrevezetve az ellenkezőre számít, akkor nem igazi magyar gazda, hanem rosszakaratu spekuláns és gyáva, aki megérdemli, hogy rajta vesszen az ázleten. Erkölcsei és jól felfogott anyagi érdekek követelik tehát, hogy a

szükségesen kívül senki ne dugja el a termés fölöslegét.

Ha úgy hozta az idők sora, ám rendelkezék a természettel az állam. Az állam becsületén, a kormány közgeinek készségén fog mulni, hogy az idén a fogyasztók igényei ki fognak elégítődni, mert termés hála Istennek van. A gazdabecsület azonban megköveteli, hogy az állam, illetve a kormány rendelkezéseit már a saját anyagi érdekében is szem előtt tartsa mindenki. Ha a gazdaságadalom évtizedek óta emelt fővel tudja hirdetni, hogy a buza nem lehet önző spekuláció tárgya, ehhez a meggyőződéshez ragaszkodjék különösen a mostani nehéz időkben.

Kétségtelen, hogy a termelési költségek óriási emelkedése s a mindenhol tapasztalható drágaság miatt sok gazda lelkeben felvetődik a kérdés: miért ne kereshetnék én is? Férnéne határozottan minden magyar gazdára a több kereset, ámde ismétéljük, hogy erre aligha van kilátás. A becsületes keresetnek ma egyedüli módja a termésnek mielőbbi eladásra kész állapotba való hozatala s az állam, illetve annak megbízottai részére való eladása. Ismervé a gyors egymásutánban pergő eseményeket, ennél jobb tanácsot nem adhatunk.

H I R E K.

Varsó és Ivangorod.

Oroszország legyőzhetetlen — hirdették nemcsak az oroszok, hanem az angolszász faj európai és amerikai fölforgatói s midőn a Kárpátokban magyar földet tiport a muzsik és az állatias kozák, akkor csakugyan igaznak látszott a büszke mondás. Most azonban kérdezzük: angol Shylock, állitod-e még, hogy Oroszország legyőzhetetlen?! Te, aki a világ minden részén éléskamrákat állítottál fel feneketlen pénzhéshednek, nem láttál volna már bálványokat megdőlni, otromba monstrumokat, a Fáraók guláit, kirándulók és turisták találkozó helyévé süllyedni?! Pedig a Fáraók akkor oly hatalmas urak voltak, hogy az a négy éhes nagy hatalom, amely életünkre tört, ahhoz képest — magyarul — suvix.

És most keszgertermelő angol ladyk tiporják a piramisokat. És japán, a német tanította japán Mukdennél és Portarturnál nem lépett-e torkára a rettenetes medvének?! Imé — embervérrel kereskedő angolok! — most megint torkára léptek a medvének. De most szilaj magyarok és vasból kovácsolt germánok vannak felül és jaj — oh, százszor jaj angolok a ti tohonya, pudvás nagy Góliátoknak. Dávidék már suhintják a parittyát! Varsó és Ivangorod elesett!

— **Gyémántmise.** Czuppon Károly nyug. kutasi plébános, szentszéki ülnök, július 26-án tartotta Pécsen a belvárosi plébániatemplomban gyémántmiséjét. Nevezett 46 évig volt plébános s ezelőtt 5 évvel vonult nyugalomba. Jelenleg 86 éves.

— **Veszprém megye a király diszküldöttségében.** Bárczy István budapesti főpolgármester a székesfehérvári törvényhatóság határozata alapján emelkedett hangú felhívást bocsátott ki az ország összes törvényhatóságaihoz, hogy az Őfelségehez nyolcvanötödik születés napja alkalmából küldendő diszküldöttségben 2—5 diszmagyarba ültetett taggal vegyenek részt. Veszprémvármegyehez is megérkezett a felhívás. A legközelebb fognak határozni, kik vesznek részt a küldöttségben.

— **Aranymise Kadarkuton.** A kadarkuti plébánia hívei f. hó 3-án tartották meg plébánosuknak Pados Józsefnek 50 éves papi jubileumát. Akarat ellenére valóságos ünneppé varázsolta hívei szeretete ezt a napot. A község apraja-nagyja vallás-különbőség nélkül résztvevett az ünnepi szent misén. Az evangélium felolvasása után Friedrich Antal hársági plébános predikált. Majd két kis gyermek beszédei kíséretében átadta a hívek ajándékát: az arany kelyhet, Jálcs István tanító pedig a hitközség nevében tolmácsolta a hívek érzelmét és jókívánságait. Az ünnepségen résztvevett a kerületi papság is.

— **Katonai kitüntetések.** A király az ellenség előtt tanúsított vitéz viselkedéséért Tóth Kálmán 31. honvéd gyalogezredbeli századosnak a hadi-disztimnyes III. osztályu katonai érdemkeresztet adományozta. Továbbá elrendelte, hogy az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásukért legfelsőbb elismerése tudtul adjassék: Frank Richárd 7. honvéd tábori ágyúezredbeli tartalékos főhadnagynak, Schön Béla és Erdős Vilmos 31. honvéd gyalogezredbeli főhadnagynak; Mosztbacher Ödön 7. honvéd tábori ágyúezredbeli tartalékos és Szabó Vendel 31. honvéd gyalogezredbeli hadnagynak. Szijj Lajos 31. honvéd gyalogezredbeli tartalékos hadapród bronz vitézségi érmet kapott.

— **Vasuti közlekedésünk érdekében.** A háború kitörése után a székesfehérvár—czelldömölki vonalon beszüntették a Székesfehérvárról Czelldömölkre menő reggeli vonatot és viszont Czelldömölkről Székesfehérvárra menő esti vonatot. Ezt a közgazdaságilag fontos vonatijáratot ezelőtt 5 évvel állította be a kereskedelemügyi miniszter. A vonal melletti községek lakossága panaszkodik, hogy közgazdasági szempontból nagy hátránya van a vidéknek ezen vonatoklekedések megszüntetése, különösen azért, mert most lőfogatokkal sem rendelkeznek, így a városok piacaira rossz vonatoklekedés miatt nem szállíthatják be az élelmiszereket. A vármegyei gazdasági egyesület az ügyvezető titkár indítványára sürgős felterjesztést intézett a kereskedelmi miniszterhez, hogy az említett fontos vonatijáratot közgazdasági, de különösen közlemezési szempontból még a háború alatt lehetőleg azonnal állítsa vissza. Az egyesület kérelméhez csatlakoztak Ösköl, Hajmáskér, Herend Szentgál, Városlőd, Devescs, Somlyóvársárhely, Tüskevár községek, a m. kir. várpalotai csapatgyakorlótér parancsnoksága pedig egyidőben felterjesztést intézett a kérelmezett vasutijárat visszaállítására tárgyában a honvédelmi miniszterhez.

— **Esküvő.** Dombi Gyula szigorú orvos a mult szombaton vezette oltárhoz Juraszek János kir. törvényszéki elnök kedves leányát Ellát. Az esküvő az Angolkisasszonyok templomában volt.

— **Uj választmányi tagok.** Veszprém vármegye törvényhatósági bizottsága szavazás után a vármegyei központi választmányban üresedésbe jött két tagsági helyre választmányi tagokká — bezárólag 1917. évi dec. hó 31-ig terjedő megbízatással — báró babarcsi Schwarzer Ottó és Mohácsy Lajos megyebizottsági tagokat választotta meg.

— **Névváltoztatás.** Czigány Pál paloznaki plébános nevét Zógor-ra változtatta.

— **A kisbér—győri vicinális.** Már vagy 50 éve, hogy az érdekeltek sürgetik, hogy Kisbért kössék össze Győrrel vasutal. A terv megvalósítása eddig mindig késett, most azonban jelentős lépések történtek, melyek a környék kívánságát teljesíteni lesznek hivatva. A kereskedelemügyi miniszter ugyanis a m. kir. államvasutak Győr állomásából kiágazólag a cs. és kir. déli vaspályatársaság Kisbér állomásaig vezetőrd vicinális vasut építésére a közgazdasági bejárás augusztus hó 26-ára kiűzte. A vasut megépülésében Veszprém vármegyeének is van érdeke, mert egy részében a vármegye területén menne keresztül. A közgazdasági bejárason ezért képviselteni fogja magát. A közgazdasági bizottság dr. Véghegy Kálmán alispánt és Molterer János kir. műszaki tanácsost küldte ki a tárgyalásra.

— **Gyilkossági kísérlet.** Navratil Flórián ló-kuti kőműves gyilkos merényletet követett el Holler András olaszfaluasi jegyző ellen. A jegyző azért ment Lókutára, hogy leítározza Navratil feleségének hagyatékát. A részes ember azonban ahelyett, hogy a jegyzőkönyvet aláírta volna, a körjegyzőre lőtt. A golyó szerencsére nem okozott halált. Navratil letartóztatott. Holler körjegyző iránt általános a részvét, aki most családja körében várja a teljes gyógyulást.

— **Jutalmazás.** Veszprémvármegye törvényhatósági bizottsága Kerényi Andornak, a veszprémi járás főszolgabírájának beadott előterjesztése alapján ifj. Horváth György járási díjnokat, ki a háború kitörése óta a hivatalnál nagymértékben felszaporodott munkát, hivatalos időn kívül és a legnagyobb szorgalommal s oly mértékben látja el, hogy az irodai munka a megfoglyakozott létszám mellett sem akad le, a vármegyei rendelkezési alaphól 50 korona jutalomban részesítette.

— **Felmentett tanító.** Mils Ernő békási r. kath. tanítót további intézkedésig a katonai szolgálat alól felmentették.

— **Kár.** Nem anyagi. Helyesebben úgy kellett volna írni: kár, hogy megtették. Az egész dolog eredete ez. A veszprémi járásban a mozgósítás óta nem kért senki engedélyt táncmulatságra. A közigazgatási hatóság vakhányszor előadások tartására engedélyt adott, mindig kikötötte, hogy a táncot kizárja. Ez ment is rendjén. Almdában mindazáltal megtörtént most, a furdőszezon idején, hogy műkedvelői előadások megtartása után a fiatalok táncra perdült. Azt hiszik, ez sok család finom érzését sérti, hisz talán nem is egy azért ment szórakozást keresni, hogy felejtse bánatát. A jövődre mindenesetre kíváncsok, hogy ilyesmi a háború tartama alatt meg ne ismétlődjék.

— **Nyugdíjazás.** Horváth János lovászpátonai róm. kath. tanító szeptember elsejétől számítottól nyugdíjaztatását kérte. A kérelmét teljesítették.

— **Tanács a gabona értékesítésére.** Az idén a gabonát nagyban csakis a megbízottaknak lehet eladni. A Haditermény Részvénytársaság maga termelőktől közvetlenül nem vásárol, hanem vásárlásra megbízást ad a kereskedőknek, pénzintézeteknek és szövetkezeteknek. A gazda tehát abban a helyzetben van, hogy megbízottak közül annak adja el gabonáját, akinek akarja. A Haditermény Részvénytársaság a Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesülettel együttműködő veszprémi Közgazdasági Bank és Takarékpénztár Részvénytársaságnak is adott megbízást gabonavásárlásra. A Közgazdasági Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság a megállapított maximális árat fizeti készpénzben mindennemű jutalék és költséglevonás nélkül. A gabonáraak kifizetése akkor történik, ha az átvételre egyedül jogosított Haditermény részvénytársaság elszállítás iránt a Közgazdasági Banknál rendelkezik és e rendelkezés alapján a gabona a vasutara szállítottat és a vasut által szállításra felvettett. Nagy gondot fog fordítani arra, hogy a hektoliter súly a legnagyobb szakismerettel állapítsák meg, amennyiben a hektoliter súlytól függ, az átteendő gabona alacsonyabb átvétele. A Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület minden tekintetben támogatni fogja a Közgazdasági Bank és Takarékpénztár Részvénytársaságot ezen vállalkozásban, szakértő gazdákat küld ki az átvételekhez, ha a vevő és eladó fél között differenciák merülnek fel a gazdáknak tanácssal szolgál. Aki az idei gabonatermését a gazdasági egyesülettel együtt működő Közgazdasági Bank után adja el, a Közgazdasági Bankhoz mielőbb jelentse be, hogy mily mennyiségű búzát, rozst, árpat, zabot szándékozik eladni, végül ezen felsorolt termények szállítása előreláthatólag mikor lesz eszközölhető.

— **Uj gyár.** Tótvázsonyhoz tartozó Kövesgyűr-pusztán a magyar telepítő és parcellázó bank részvénytársaság krumpliliszty-gyárat állít fel. Az engedélyezési tárgyalás a jövő szombaton lesz.

— **A liszt.** Egy világháborúnak kellett eljőnnie, hogy megtudjuk, mi a liszt. Elédig legfeljebb csak az asszonyok tudták, hogy ez jó liszt, amaz rossz liszt (ilyen nem is igen volt!) de ők maguk sem tudták azt, hogyan készül a liszt és mi a jó lisztnek az őrlési feltelete és hogyan készül a rossz liszt és mi a rossz lisztnek az őrlési tudománya. A szitnya faj uraltá Kánaánban a férfiak csak akkor tudták meg, hogy mi a liszt, amikor az állami bölcs előrelátás megszabta, hogy kinek mennyi liszt jár és egyik vagy másik fajból hány dekagramm esik egy személyre. Ekkor derült ki, hogy van kenyérliszt, van főzőliszt és van nullás liszt. (Ez utóbbi nem is volt!) Egy évvel ezelőtt száz nadragos ember közül kilencvenkilenc nem tudta, hogy a gabonát bizonyos procentre őrlék ki. Háború előtt a 82 kilós búzát (értsd: 1 hektoliter nyom 82 kilót) kiörlették 72%-ra és még a molnárnak is maradt haszna; a 75 kilós búzát pedig kiörlették 69—70%-ra és itt a molnárnak kevesebb volt a haszna. A paraszt ember nem örletelt procentre, az lejáratla a gabonát egységes őrlésre: majd kiszitálja az „anyjuk” belőle a korpát! És milyen jó volt a paraszti kenyér! Most a nem rég multban azonban 87%-ra őrlették a 75 kilós gabonát is! Jól van, szükség volt rá. De az a haszna megvolt, hogy a nadragos ember is megtanulta, hogy mi a liszt és a lusta nő is megtanulta, hogy nagyon jól kell dagasztani, mert különben tíz darabban kerül ki a kenyér a sütőből. És most egy tény: Veszprémet a zirci malom látja el liszttel. — És egy kérdést: Miért szorul Veszprém Zircre? Van-e liszt Veszprémben? És ha van: miért nincs?!

— **Az új iskolaév.** A vallás- és közoktatásiügyi miniszter úgy intézkedett, hogy a tanító-, tanítónőképző, valamint az ovónőképző intézetekben az előadásokat a szabályszerű időben meg kell nyitani. A tanfelügyelőség ennek értelmében felhívta az igazgatókat, hogy a szükséges intézkedéseket tegyék meg.

— **A hatóság figyelmébe.** A felsővárosi nagytórló van szó. Haszná ugyan nem sok van, hiszen beszéltek a lecsapolásáról is. A szülőknek pedig csak aggodalmat szerez. Vize felszínén uszkál egy tutajszerű fatákolmány. Persze több se kell a pajzán gyermekeseregnek. Mit is csinálnának vele, ha képzeti csónaknak fel nem használnák. Egyszer máskor azonban szerencsétlenül, úgy hogy a gyermek a vízbe fordul. A napokban is majdnem életével fizette meg a szórakozást egy fiúcska. Mert a nagy munkaidőben a szülők sok helyen nem érnek rá gyermekeikre eléggé gondot viselni, jól tenné a hatóság, ha azt a veszedelmessé válható játékszerű eltilóvitattá addig, míg szerencsétlenséget nem okoz.

— **Kleba.** Meg ne ijedj magyarom! Ez a szó, hogy kleba, nem valami káromkodás, nem is átkozódás, még csak nem is becsüléstörtő kifejezés. Ez a szó az Istennek áldása, ez a szó azt jelenti szlávul, hogy: kenyér. Kenyér! Amiből élünk, amiért dolgozunk, verejtékezzünk és ami miatt — ha rossz — az árusítót mostanában be is csukják. Kleba, kleba, állít be könyörögve a muszka a város egyik-másik házába. Hogyan, hát a városban még kenyér is kevés jut a mi kedves (?) vendégeinknek? Lám, egyik ósbakonyi községünkben akadt egy szittya, aki nem csak kenyérrel, de hussal és borral is bőven ellátja a nyomorult muszkáit. Ez a szittya ugyanis a nála dolgozó muszkákkal reggeltől estig iszik, úgy hogy eme bácskai virtus már a hatóságnak is szemet szurt. Úgy gondoljuk, hogy a két véletl között van egy arany középut.

— **Iskolalátogatás.** Veszprémvármegye területén a törvényes iskolalátogatásokat az elmúlt tanévben dr. Vértessy Gyula kir. tanfelügyelő és Göndör Ferenc s.-tanfelügyelő végezték. Összesen 133 iskolát vizsgáltak meg, ami 94 napot vett igénybe. A kir. tanfelügyelőség kérte már dr. Pólya Sándor s.-tanfelügyelő részére is az utazási általány kiutalását, de ezideig hiába. Pedig helyenvaló volna, mert a vármegye területén 369 népiskola, köztük 4 képezde és 720 tanító van.

— **Vasvillák eladása.** Győzelmes csapatunk által zsákmányolt orosz vasvillák a vármegyei gazdasági egyesület útján újabban ismét beszerezhetők. Három- és négyágú villa ára darabonként 80 fillér, nagyobbak darabja 1 korona. A vasvillák megrendelhetők a kisbéri m. kir. állami birtokon, de csakis Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület útján. Ha a községi eljárás közséje megrendeléseit összegyűjti és a rendelők összeírását az egyesületnek megküldi, úgy olcsóbb a szállítás. Csütörtöki napokon a gazdák saját fogataikon is szállíthatják Kisbérrel a villákat.

— **Gyűjtjük az ólmot.** A hadviselés szempontjából elsőrendű jelentősége van az ólomnak. Az ólom készletének gyarapítása végett dr. Véghely Kálmán alispán felhívta a törvényhatóság területén levő lövészegységeket, hogy lövőházak győzőiből az ólmos szedések ki és azt hazafias célra való tekintettel, költségmentesen szolgáltatassák be a legközelebbi katonai parancsnoksághoz. Felhívta egyúttal a törvényhatóság egész polgári lakosságát, hogy amennyiben a törvényhatóság területén tartott harcszerű lögyakorlatok után ólmos vagy egyéb löszert, üres töltényhüvelyt stb. talál, ezeket is gyűjtse össze és szolgáltatassák be a közigazgatási hatósághoz vagy közvetlenül a legközelebbi katonai parancsnoksághoz. A lakosság ezen cselekedetével hazafias kötelességet teljesít és a hadviselés érdekében jelentékeny szolgáltatást tesz.

— **Golyó az élő szivben.** Bármennyire szokatlannak tűnjék fel, kétséget kizárólag bebizonyított valóság, hogy az ember golyóval a szivében zavartalanul él. A háború orvosi szempontból igazán sok érdekes esetet mutat fel. Itt egy bajor katonáról van szó, akit egy francia golyó megsebesített. Mikor röntgenvizsgálással a golyó helyét keresték, úgy találták, hogy az a szivben van. Az észlelet valószínűtlennek látszott. És mert egyszeri röntgenezés után nem mindig lehet a szervezetbe jutott idegen testnek helyét pontosan megtalálni, a lábbadozó katonát bevitték a müncheni Vörös Kereszt röntgenező intézetébe. De akárhányszor készítették felvételt, bármely oldalról, mindig úgy

találták, hogy a golyó a szivben van, annak jobb pitvarában. Azt kell mondanunk, hogy a sebesültek szokatlan, csodálatos szerencséje volt. A golyó átütötte a tüdőt, elcsuszott a két főér között anélkül, hogy azokat csak egy kicsit is megsértette volna. Végre átütötte a sziv pitvarának vékony falát, de úgy, hogy a legcsekélyebb vérzést sem okozta. A sebesült jól érzi magát, a szive működése rendes. Legalább is nem panaszkodik miatta. A golyónak eltávolításáról műtét után lemondtak, hisz ez az orvosvilág előtt is a lehető legnehezebb mesterséges beavatkozás emberi élő szervezetbe.

— **Rokkant katonák járandóságai.** Félhivatalos közlés szerint a háború rokkant katonáinak járandóságai a következők: Évenkénti nyugdíj gyalogosoknak 72 K, őrvezetőknek 96 K, tizedeseknek 120 K, szakaszvezetőknek 144 K, őrmesternek 168 K, törzsőrmesternek 192 K. Az országyűlés a fenti összegekhez a következő ideiglenes segélyt állapította meg a rendfokozatra való tekintet nélkül: azon esetben, ha a rokkant keresékes-sége 20—50 százalékkal csökkent, 120 K, ha a rokkant minden munkára képtelen, 180 K. A rokkant törvényes felesége részére évi 60 K, a rokkant minden (házasságon kívül is született) gyermekének 60 K, a rokkant apja, anyja vagy nagyszülői után egyenkint 60, illetve 120 K.

— **Biztosítsuk terményünket.** A már 12 hónapja dúló világháború szülte jelenségek egyike a javak óriási emelkedése, amely körülmény fokozottabban mértékben indokolja azok megsemmisülésének megakadályozása iránt egy hatóságok, mint egyesek által fokozott mértékben közreműködése szükségét. Főleg tíz elleni védekezés éberre és eredményessé tétele körül. Különösen fontos ez az ovatosság természetkiszáraztatás, mit a jelenlegi állapotok mellett a közűrszolgálatnál szinlyi meg, ha a nemzeti vagyonnak ma egyik legfontosabb része és legfellebbebb kincse, a természetkiszáraztatás tűz martalékává válnak. Igaz ugyan, hogy egyes termelők esetleges anyagi kára tűzbiztosítás révén pénzben megtérül s ezáltal egyénileg nem károsodnak, azonban a közre nézve a megégett készlet végleg elveszett, többé nem pótolható és így a mostani rendkívüli viszonyok mellett a gazdálkodóknak nemcsak jól felfogott érdeke, de hazafias kötelessége minden természet a tűz általi károsodástól félté gondnal őrizni. Ez a körülmény kívánatossá teszi, hogy mindenki pontosan tartsa be a vármegyei tűzrendészeti előírásokat. De emellett kinek-kinek jól felfogott érdeke kívánja, hogy természetének tűz ellen való biztosítását ne mulassza el.

— **Új postahivatal.** Veszprémvármegyének pápai járásában Csót és Pápateszér községek közt elterülő katonai foglaltábor telepen „Csót foglaltábor” elnevezéssel nem kincstári kezelésben 1915. évi augusztus 11-én teljes üzemű időszakos posta-, távirat- és távbeszélő-hivatal lép életbe, mely megnyitásától kezdve a postatakarékpénztár közvetítő hivatala gyanánt is fog működni. A szóban levő p. t. távb. hivatal postai összeköttetését a csóti postahivatal közvetítésével a foglaltábor-telepről Csót községbe és innen folytatón a Francziavágás pályaudvarra közlekedő kocsiküldő járatok útján a Pápa—Bánhida közt berendezett mindkét irányú 314-es sz. kalauzpostától nyeri, forgalmi körébe pedig a katonai foglaltábor-telep tartozik.

— **Az utazó katonák és a szesz italok.** A hadbavonuló katonáknak, valamint a harcmezőről visszatérő sebesülteknek és általában véve az összes átutazó katonáknak, azok egészségének megóvása érdekében, szesz italokat nyújtani eddig is tilos volt. A kereskedelemügyi miniszter éppen ezért felhívta az államvasutak igazgatóságát, hogy a vasúti vendéglokkban az alkoholtartalmú italoknak a legénységi állományhoz tartozó katonai egyének részére, valamint a katonai szállítmányok továbbításával foglalkozó vasúti személyzet részére való kiszolgáltatását e szolgálatuk tartamára tiltsa meg. Ezen vasúti vendéglokk bérletének szülő tilalma azonban sok helyütt akként játszák ki, hogy a pályaudvar közeleiben levő vendéglokkból és italmérőkből a katonáknak a vasúti kerítésen vagy sövényen át szesz italokat nyújtanak. Ennek a visszaélésnek megállítására céljából dr. Véghely Kálmán alispán utasította a közigazgatási községeket, hogy a pályaudvarok közelében levő vendéglokkot és kimeréseket a legszigorúbban ellenőrzésk, illetve ellenőrzések abban az irányban, hogy szesz italok elárulásátánál szabálytalanságokat el ne kövessenek, különösen akadályozzák, illetve akadályoztatassák meg a rendelkezésre álló minden tör-

vényes eszközzel azt, hogy a pályaudvarokat határoló kerítéseken vagy sövényeken át, vagy más meg nem engedett helyeken vagy módokon katonáknak akár pénzért, akár ajándékképp szesz italokat adjanak.

— **Tábori árumintaforgalom újra felvétele.** F. évi július hó 22-től kezdve a táborba árumintaküldemények ismét küldhetők, de egyelőre kizárólag csak a következő tábori postákhoz: 9, 10, 11, 14, 16, 17, 23, 26, 31, 34, 39, 45, 46, 51, 53, 55, 58, 59, 60, 61, 62, 69, 76, 77, 78, 81, 85, 88, 90, 91, 93, 94, 95, 96, 97, 99, 100, 106, 107, 108, 109, 113, 116, 119, 126, 129, 130, 136, 140, 143, 145, 149, 151, 154, 155, 158, 160, 164, 169, 170, 176, 180, 186, 187, 188, 189, 191, 201, 208, 210, 211, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 251, 254, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 350, 354, 356, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 630. Sarajevo. A m. kir. postahivatalok szigorúan utasítva vannak arra, hogy csak oly tábori árumintaküldeményeket vegyenek fel, melyeknek csomagolása hosszú és viszontagságos szállításnak megfelel, mert annak oka, hogy a tábori árumintaküldemények tartalma sokszor rendeltetését el nem éri, főleg az árumintaküldemények hiányos és gyenge csomagolásában rejlik, minek következtében a tartalom a burkolatból részben, vagy egészen kiesik, illetőleg a burkolat a czimadatokkal együtt elrongyolódik. A csomagoláshoz mindenkor erős vászon, vászonpapír, fa- vagy tartós kartondoboz használandó és az árumintaküldemény mindig zsinaggal többszörösen jól átkötendő. A zsinag végeit nem csokorra, hanem göbre kell kötni, hogy a szállítás közben magától fel ne oldódhassék. Folyadékok, olajat és könnyen olvadó zsírműveket tartalmazó üvegek csomagolására kizárólag csak fa- vagy fémtartályok és dobozok használhatók. Ezek helyett hullámosan recézett 2—3-szoros ruganyos papírbéllel ellátott papírdobozok használata, az előirt kettős burkolat valamelyikének pótlására, ami a rendes postai forgalomban meg van engedve, a tábori postákhoz czimzett árumintáknál ki van zárva. Romló tárgyat vagy élelmiszert tábori árumintaküldeményben elhelyezni nem szabad, mert az a meleg időjárás mellett és a viszontagságos, hosszú szállítás alatt feltétlenül megromlanék. A m. kir. postahivatalok ennél fogva utasítva vannak, hogy a tábori árumintaküldeményeket felvétel, illetve továbbítás előtt vizsgálják meg, vajjon nem tartalmaznak-e romló dolgot. Igentő esetben a küldeményt a postai szállítástól feltétlenül kizárni és a feladónak visszaadni kötelesek.

— **Rendőri hírek.** Jó részüket az élelmickek árusításával való visszaélés teszi ki. Nehezen szokja meg a piaci közönség az új rendet. Pedig hiába, a háború — háború. De azért akkor sem szabad minden, amint az alábbi kis csokor is mutatja. Cseh Dénesné és Vaszindák Jánosné, az egyik piaci botrány okozásáért, a másik mások alkujának megzavarásáért 4—4 K pénzbüntetésre, vagy 12 órai elzárásra kapott. Özv. Kovács Józsefné és Szabados Lajosné tejmérkeiket a piacon kívül a maximálisnál magasabb áron adták el. A rendőrség rajtaütött és a két asszony most ugyancsak rosszul érezheti magát, mert lefizetnek külön-külön 44 K-t, vagy pedig mindegyik 12 napig és 12 óráig a rendőrség hüvősen. Özv. Schulz Manóné egyszer már rajtavesztett. De mert a hatóságánál ismételtén jóval magasabb áron adta el a tejfölt, mint visszaesőt, 3 napi elzárásra és 50 K pénzbüntetésre, vagy ehelyett újabb 3 napi elzárásra ítélte a rendőrkapitány.

Böjte Róza és Berecz Mihályné kisebb mezei lopásért és a szolgálatban levő mezőőr megsértéséért összesen 10, illetve 20 K-t fizetnek, avagy 1, illetőleg 2 napig ilnek.

Horváth Lajosné, Szelle Zsigmond, Tiszinger Károly, Pesicska Vencelné, Takács Károly és Takács Szilveszterné házátulajdonosok egyenkint 10—10 K pénzbüntetésre, vagy egy napi elzárásra ítéltettek, mivel a rendőrkapitányi felhívás ellenére sem tartották fenn házuk körül a megkívánt tisztaságot, bár erre csupa figyelemből a rendőrség figyelmeztette is őket. Hasonló mulasztókkal szemben jövőben a rendőrkapitány szigorú büntetést fog alkalmazni.

Engel Gábor pozsonyi születésű zsidó előimádkozó hatóság engedély nélkül koldulásért három napi elzárásra, a városból való 5 évi kitiltásra és illetőségi helyére leendő toloncolásra ítélte a rendőrkapitány.

— **Véletlen szerencsétlenség.** Angyal István 77 éves felsőörsi lakos haza igyekezett. Utközben Vámos János kocsiával jött arra, a lovak megbokrosodtak és Angyal Istvánt elgázolták. Egyik lába eltört. A városi kórházba szállították gyógykezelés végett.

— **Ki akar ősszel motoros ekével szántani.** A vármegyei gazdasági egyesület az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tanácsára felterjesztést intézett a földmívelésügyi miniszterhez s ezen felterjesztésben kifejezte azon aggályát hogy az igazsálat hiány miatt a gazdák aligha tudják fogatos erővel az őszi szántást elvégezni s arra kérte a kormányt, hogy tegyen megfelelő intézkedéseket, hogy a gazdák motoros ekével végezhessek el őszi szántásaikat. Felhívjuk a gazdaközönséget községenként jelentsék be, hogy hány hold gép-szántást óhajtanának végezteni, mert csakis ezen adatok alapján tud az egyesület motoros szántógépekről gondoskodni.

— **Fiume Zalában és Somogyban szerez gabonát.** Mint hivatalosan közlik, a fiumei kormányzóság engedélyt kapott a földmívelésügyi minisztertől, hogy Fiume város 10 ezer métermázsza gabonaszükségletét Zala és Somogyvármegyék területén szerezze be. A vásárlások Fiume részére már a legközelebi napokban megkezdődnek.

— **Egy jó családból való ügyes fiu tanulónak felvétetike BAKOS KÁLMÁN fűszer- és csemege-kereskedésében Veszprémben.**

Használjunk hadisegély-bélyeget!

Uj piaci árak.

A gazdasági viszonyok változásával az élelmickek árai is változnak. Erre való tekintettel dr. Török Gyula rendőrkapitány uj piaci árakat állapított meg. Az uj árak megállapításában törekedtek a méltányosságra mindkét részen. A közönségen fordul meg, hogy mennyire tartja be. Pedig saját érdeke kívánja. A rendőrség mint eddig, ezután is üldözni fog minden visszaélést.

Tejfélek:

Tej egy liter 26 fillér,
Tejföl egy liter 88 f.
Túró 1 kg. 60 f.
Főzővaj egy kg. 3 K.

Tojás — 1 drb 10 f.

Zöldségfélék:

Lencse egy kg. 50 f.
Lencse egy liter 40 f.
Száras bab egy kg. 40 f.
Száras bab egy liter 30 f.
Zöld bab egy kg. 40 f.
Burgonya uj egy kg. 16 f.
Fejeskáposzta egy fej nagyság szerint 26—36 f.
Kelkáposzta 5 drb 20 f.
Kalarábé 6 drb 20 f.
Tök drb.-kint nagyobb 30, kisebb 20 f.
Vörösrépa 5 drb 20 f.
Kerekrépa darabja 4 f.
Uborka nagyobb 5 darab 20 f., kisebb 8 darab 20 f.
Ecetbe való uborka 100 drb 1 K.
Fejes saláta 4 drb 20 f.
Fodros saláta darabja 4—6 f.
Zöld petrezselem csomója nagyság szerint 4—6 fillér.
Sárgarépa csomó nagyság szerint 4—6 f.
Paprika, zöld, apró 20 drb 10 f.
Paprika, zöld, töltési való 8 drb 20 f.
Paradicsom egy kg. 30 f.
Tengeri 5 cső 20 f.
Vöröshagyma szár nélkül egy kg. 40—50 f.
Foghagyma drbja 6—8 f.
Foghagyma szár nélkül egy kg. 80—90 f.

Gyümölcsfélék:

Körte, közönséges apró, egy liter 12 f.
Körte, közönséges, nagyobb 3 drb 4 f.
Málna literje 50 f.
Barack, őszi, válogatott 4 drb 20 f.
Barack, őszi, közönséges 10 drb 20 f.
Alma, rétesbe való, nagyobb 4 drb 20 f.
Alma, rétesbe való kisebb 6 drb 20 f.
Alma, édes 10 drb 20 f.

Szölő egy kg. 80—100 f.
Ringló 1 liter 20 f.

Baromfifélék:

Csirke rántani való páronkint és nagyság szerint 280—360 K.
Csirke sütni való, párja nagyság szerint 380 K-tól 450 K-ig.
Soványliba darabja 4—6 K.
Tyúk párja 5 K-ig.
Kövérliba v. réce elősúlyban kg.-kint 250 K.
Sovány réce párja 5—6 K-ig.

Vad:

Fogoly darabja 1 K.
Nyul nagyság szerint 3—4 K.

A maximális árak megállapítását megelőzőleg a hatóság megkérdezte a vidéki jegyzőket is. Ezek adtak véleményt, hogy minek mi lenne az igaz ára. Egyik csavaros eszű munkatársunk azt mondja: Hátha a jegyzők azért mondtak alacsony árt, hogy a falusi némenámszony a községben is eladjon valamit és ne vigyen mindent a városba. Mert falun is van nadrágos ember, akinek nem terem a föld.

A háboru krónikája.

Augusztus 1. Lublin elfoglalása után csapataink átlettek a Bisztrát és üldözik az ellenséget. Német csapatok Cholm városához közelednek. Ivangorodtól északnyugatra, a Visztula keleti partján a németek heves támadásokat vertek vissza. Az oroszokat mindenütt, ahol megállanak, támadjuk. Az ellenséget nagy veszteség éri mindenütt. A foglyok száma egyre ezrével növekszik.

A görői hídfő ellen tegnap nem támadtak az olaszok. A karintiai határterületen három olasz zászlóalj az ellenség súlyos veszteségével visszavertünk. Más helyeken is véres veszteség érte a visszavert ellenséget.

Ypermtől délre nagy kudarc és véres veszteség érte az angolokat. Soucheznél és a Vogézekben kudarc érte a franciákat. A németek a compiégni pályaudvart bombázták. A német repülők sikeresen munkálkodnak.

Augusztus 2. A szövetséges csapatok a Visztula és a Bug között győzelmesen nyomulnak tovább előre. Az oroszok itt-ott heves ellentállást fejtettek ki, de a szövetséges csapatok kiveték őket állásaikból. A Bug mentén az oroszok folytatták a visszavonulást. A németek üldözés közben áthaladtak Kolmon. Az osztrák és magyar csapatok a Visztula mentén eljutottak Novo Alexandriáig.

Ujabb olasz támadásokat a tirol és karintiai határvidéken és a Karszt-fensík szélén visszavertük. Angolok és franciák támadásait a németek visszaverték. Franciák a Vogézekben veszteséget szenvedtek. A német repülők igen eredményesen működnek.

Augusztus 3. Ivangorodtól nyugatra az erdélyi ezredek nagy diadalt arattak. Szurohnyal elfoglalták az ellenségek nyolc lépcsőzetes erős támaszpontját. Ivangorod körülzárása sikeresen tovább folyik. Csapataink a dicső harcban 2300 foglyot ejtettek és a többi közt 29 ágyút zsákmányoltak. A Visztulától keletre egyik hadosztályunk elfoglalta Novo-Alexandria vasúti állomást. A Vjeprz és a Bug közt üldözzük az ellenséget. A németek északon mindenütt sikerrel harcolnak, több mint másfélszer oroszot fogtak el.

Csapataink néhány helyen egyes ellenséges osztagokat és megfigyelő őreket vertek vissza. A tenger melléki szakaszon az olaszok erős támadást intéztek ellenünk. A támadást teljesen visszaverték derék katonáink, akik eredeti állásaikon tul nyomultak előre.

A németek az Argonnokban ujabb sikereket értek el. A franciák a Vogézekben támadtak, de visszaverték őket.

Augusztus 4. A Visztula és Bug közt nagy sikerrel folytatjuk a harcot. Az ellenség arcvonalát több helyen ujra áttörtük. Az oroszok majdnem mindenütt észak felé hátrálnak. Ivangorodtól nyugatra föladvák állásaikat és a védőövezet felé vonulnak vissza. Itt Kövess tábornok csapatai arattak nagy sikert az oroszokkal szemben. Az ellenség kénytelen Kolmtól északkeletre is hátrálni. Északon a németek mindenütt sikeres harcban előre haladnak. A mai jelentések 11.000 uj orosz foglyról számolnak be.

Nagy olasz csapatok ötször rohamot intéztek a polazzoói fensík ellen. Vitéz katonáink valamennyi rohamot visszaverték. Az ujabb támadásra össze-

gyűjtött olasz erősítéseket tűzérsgünk szétugrasztotta. A karintiai határon meghiusult az ellenség egy rohamkísérlete.

A németek a Champagneban és az Argonnokban sikeresen harcolnak. Egy francia kötött léghajó a németek zsákmánya lett.

Augusztus 5. Osztrák és magyar csapatok elfoglalták Ivangorodnak a Visztula balpartján levő nyugati részét. Lipót bajor herceg serege megkezdte Varsó várának támadását. A Visztula és a Bug közt a többször megállított és mindannyiszor visszavert ellenség tovább hátrál északnak, és üldözése nem szűnik. Északon a németek erősen fenyegetik Lomza várát. Osztrakenk mellett a németek elfoglalták a nagyon védett Narev-átjárókat.

A görői grófságban katonáink visszavertek több olasz támadást. Az ellenséget súlyos vesztés érte. A karintiai és tirol határterületen a harcba indult olasz gyalogságnak vissza kellett vonulnia, mert saját tűzérsgének tüzebe került. Erősebb olasz támadásokat a határterületén is visszavertek csapataink.

A nyugati harctérben nem történt nevezetesebb esemény.

Augusztus 6.

Varsó és Ivangorod elfoglalása.

Azoknak a sikereknek hosszú sorát, amelyeket a szövetségesek a Dunajec mellett lefolyt májusi csata óta Galiciában, Dél- és Észak-Lengyelországban és a keleti tengeri tartományokban kivitak, **Ivangorod és Varsó elfoglalása koronázta meg.**

Tegnap a mi csapataink megszállták Ivangorodot, ma Lipót bajor herceg hadseregének német csapatai bevonultak Orosz-Lengyelország fővárosába.

A Visztula és a Bug között a szövetségesek üldöző harc közben észak felé nyomulnak előre. Osztrák és magyar lovasság elérte Uscilugot, német lovasság Wladimir-Wolynszkijt.

Egyébként a helyzet változatlan maradt.

A tirol arcvonalon véres vereség érte a támadó olaszokat. Több támadó zászlóalj futva volt kénytelen visszavonulni. A doberdói fensík ellen előretörő gyalogságot tűzérsgünk összelötte.

A Vogézekben uj harc folyik. Fontos esemény nincs.

A Pyreneusok körül.

— Irta: Zsigmond János. —

36

A spanyol nép a jelenben.

Ilyen nagy összességében a spanyol nép. Az ilyen népre az ellenszenvnek a legkisebb gyanuja nélkül rá lehet sütni a hanyatlás bélyegét. Pedig egyénileg a spanyol sok olyan szép és jó tulajdonsággal rendelkezik, melyek csak előnyére írhatók. Ezek közé tartozik többi közt az udvariasság, ami nála éppen soggal nem merő külsőségekben megnyilvánuló formaiság, hanem nemes belső tartalommal bíró megnyilatkozása az egyéniségnek. Ez teszi a spanyolt leginkább szeretetreméltóvá. Tud önzetlenül szolgálatkés, udvarias és nagylelkű lenni, anélkül, hogy az érdeknek csak a legkisebb gyanuja is hozzáférhetne. Régi nagyságából ha nem maradt volna meg egybe enné, ez már magában kincs gyanánt tekinthető. A spanyol udvarias, szeretetreméltó és figyelmes különösen az idegenek irányában.

Idegen utitársait elhalmozza figyelmének minden jelével. Mikor utközben étkészhez lát, nem zárkózik el ridegen, hanem igazi szeretetreméltósággal megosztja falatját utitársaival. Teszik pedig ezt nem csak az uri osztályhoz tartozók, hanem a közönséges emberek is, jeleül annak, hogy a hamisítatlan udvariasság hozzátartozik a spanyol faj alaptermészetéhez és közös minden rendű és rangú spanyollal.

Mint afféle keverék-fajban sok olyan szép hajlam és tulajdonság található meg, melyek mindegyike valamelyik alkotóelem maradványa gyanánt tekinthető. Ezek közé tartozik az igazi kecses tánc és alig utánozható szépsége a mozdulatoknak táncok aikalmaival. Ez megint nem a magasabb osztálybeliek sajátja, hanem közös tulajdonsága az egész spanyol fajnak. Hogy erről meggyőződjünk, el kell látogatnunk egy népművelésre. Ha igazi szép táncot akarunk látni és főleg ha a mozdulatok kecsességében akarunk gyönyörködni mindkét nembelieknek, akkor ezt mind feltalálhatják ott. Százával vannak együtt a párok,

mind a nép fiai, de azért tolongásról szó sincs. Maga a tánc és a vele járó mozdulatok pedig hasonlíthatatlanul szépek, szebbek talán, mint bármely más nemzetnél a világon. Ugy látszik ez veleszületett hajlamából folyik a spanyol népnek, nem is kell tanítani rá, erre rászülettek valamennyi. A városok, még a vidéki kisvárosok közrendű lakosságánál is megtaláljuk a hajlamot és képességet erre az igazán kecses testtartásra, mely nem csak táncok alkalmával nyilvánul meg, hanem minden egyes alkalommal, valahányszor nyilvánosan fellépnek.

Mint keverék-nép annyiféle típust egyesít magában, ahány népelemből van összetéve. Alapelem a hajdan rómaiá lett iber-kelta. A népvándorlás kezdetén már betódult a félszigetre a germán fajú népeknek egész sorozata. Elsők voltak ott a megtelepedésben az alánok és vandálok, mely utóbbi nép a maig is róluk Vandaluziának nevezett tartománynak a nevét adta. A vandálok ugyan nemsokára Afrikába vándoroltak, de helyükbe jöttek a svév germánok és a nyugati góth nép, mely utóbbi germán nép állandó uralmat alapított itt 711-ig és rányomta a maga sajátos faji bélyegét a félsziget legnagyobb részére, különösen az északi részekre.

Itt is, mint a római birodalom többi latin tartományaiban, urak lettek a hódító germánok, itt a nyugati góthok, de azért megmaradt a régi lakosság is, különösen a városokban. Majd mikor a hódító góthok elhagyta az arianus vallást, a meghódított latin lakosság katolikus vallásra tért, ledőlt a válaszfal a hódítók és hódítottak között. Most már semmi se állott útjában az egybeolvadásnak. Itt is, akárcsak Francia- és Olaszországban, eltűnt a latin nyelv, legalább is nem maradt meg a maga eredeti tisztaságában, de eltűnt a német góth nyelv is és a kettő vegyületeiből százados átalakulási folyamat után, előállott a mai spanyol nyelv. Ebben is több a latin, mint a német, akárcsak a franciában. Eleinte ezek a keverék román nyelvek sem különböztek egy egymástól, mint manapság. Legalább is egész Dél-Franciaország ugyanazt a nyelvet beszélte, mint a mai Spanyolország északi tartományai. A langue d'oc tájszólás vagy másként provencialis nyelv, mint Dél-Franciaország egykori népnyelve azonos volt egyideig a spanyollal, sőt az összeolvadás első századaiban az olasz nyelv se sokat különbözhetett a másik két román nyelvtől. Csak később, mikor a százados külön államiság jobban kifejlesztette a különbségeket, akkor kezdtek eltérni egymástól és kialakult a mai különbsége a román nyelveknek. Verrásekket terén is olyan közel állanak egymáshoz a román népek, akárcsak nyelvi terén. A szenvedélyesség, a hevülékenység éppen olyan közös tulajdonsága a frankiának, mint a spanyolnak vagy az olaszoknak.

A spanyol nép véreben, talán a déli arab hatás alatt álló területeket kivéve, góth germán vér pezseg a kelta-latinon kívül. Ez a különbség szemelláthatólag kitűnik az északi és a déli spanyol között. Délen, ahol sok arab vér keveredett beléjük, igen gyakran kiűt az arab típus úgy annyira, hogy ha nem tudnánk, hogy spanyollal van dolgunk, faj-arabnak volnánk hajlandók tartani. A déli tartományokban a nők fátyolozottsága sem lehet más, mint mohamedán maradvány az araboktól.

Általában szép típus a spanyol, úgy a férfi, mint a nő nem között olyan határozott szépségeket lehet látni, minőket csakis a spanyol fajnál találhatunk. Olyan feketék vannak köztük haj és szem dolgában, hogy a fekete haj és fekete szem netovábbjainak mondhatjuk. A mindennapi arcok is előfordulnak ugyan, de még sem olyan sűrűn, mint más fajú népek körében. Azok közé a népek közé sorolhatjuk a spanyolt, melynek még megvan a maga sajátos típusa az arcokon. Az egyforma európai kultúra, az egyforma életrend, a többrendbeli fajkeveredés és még sok más tényező az európai népeknél lassanként megszűnteti a külön típusokat és az azonos kultúrának megfelelően azonos típus van már erősen kialakulóban a külön faji típusok helyett. Innen van, hogy ma már kevés nép körében találjuk meg az annak megfelelő típusokat.

Olyan szürke egyformaság kezd típussá alakulni a sajátos faji típusok helyett. Ennek tudható be az, hogy bármerre járunk a kultúrnépek között, a nyelven kívül ritkán vesszünk észre olyan sajátosságokat, melyek az egyik népet a másiktól élesen megkülönböztetnék.

A megkülönböztető sajátosságok csak a különböző népfajok földmívelő-osztályánál vehetők észre, de ott is inkább ruházat és életmód terén. Még az ipari munkásosztályt se vehetjük ki ez alól az általános szabály alól, mert az is mindenütt annyira az egyformaságnak hódol, hogy legfeljebb nyelve az, ami különbséget mutat a más nemzetbeliektől. Így idővel a típusok eltűnnek, köztük a szép típusok is és, a kialakuló új típusokban, még a szépekben is hiányozni fog a sajátos nemzeti vonás és szürke egyformaság lesz az uralkodó mindenütt akárcsak ruházat terén. Erre azonban még idő kell. Minden faj sokáig fog még ha ritkábban is, sajátos típusokat felmutatni, ami változatosságánál fogva csak széppé teheti a mindennapi egyformaságot.

Fogászati műterem

Veszprém, Rákóczi-tér 22. sz. Telefon 49. Inter-urban

Wellner Gyula

régi jóhírű fogászati műterem. Rendelkezésre áll az összes fogászatba való műveletekre.

Foghuzás, fogtömés, műfogak, fogsorok.

A szájpaddás nélküli műfogak speciális készítője.

Számtalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

Anyakönyvi kivonat.

— 1915. július 26-tól aug. 4-ig. —

Születések.

Gerván János és Úveges Mária leánya Mária r. kath. — Fehér Ferenc és Branizsa Róza leánya Ilona Róza r. kath. — Noszkó Gyula József és Branizsa Terézia fia Gyula István r. kath. — Horváth Julianna leánya Erzsébet r. kath. — Bláski Ferenc és Sánta Mária fia Sándor r. kath. — Rídeg József és Horváth Karolin fia József Agoston r. kath.

Halálozások.

Vadas György ág. h. ev. 72 éves. — Csizmadia Karolina ref. 22 hónapos. — Zechmeister Teréz Redempta r. kath. 23 éves. — Hajek Márton r. kath. 52 éves. — Özv. Süsz Károlyné Reif Teréz izr. 83 éves. — Stadler Teréz r. kath. 25 éves. — Balogh János ref. 32 éves. — Ondracek Károly János r. kath. 3 hónapos. — Major Róza r. kath. 3 hónapos. — Tudveiler Ferenc r. kath. 47 éves. — Zdravljie Quirino r. kath. 3 hónapos. — Orliczki József r. kath. 4 hónapos. — Bárányos Lajos ref. 9 hónapos.

Házasság.

Vértes Géza r. kath. és Mayer Erzsébet r. kath. — Dombi Gyula r. kath. és Juraszek Gabriella, Angela, Hermina r. kath. — Belics István r. kath. és Berta Erzsébet r. kath. — Erdélyi István r. kath. és Pintér Erzsébet r. kath.

Veszprém, Vörösmarty-tér 4. sz. alatt modern, kényelmes

családi lakóház

bérbeadó. — Cim a kiadóhivatalban.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság

veszprémi főügynöksége

elfogad tűz-, jég-, betörési, bal- eset, szavatossági, élet- és járadék-biztosításokat.

A társaság a legrégibb és legnagyobb magyar biztosító intézet; — biztosítéki alapjai meghaladják a 210 millió koronát s így minden tekintetben a legnagyobb biztosságot nyújtják.

Irodai helyiség: Szabadi-utca 3. sz. földszint. Képviseli: SÜLY LÁSZLÓ.

Egy darab keveset használt „Premier” szabályozható

vaskályha,

1 darab férfi, 1 darab női

kerékpár

és 1 darab csigafelvonó (Flaschenzug) jutányosan

eladó.

Cim megtudható lapunk kiadóhivatalában.

Hirdetmény.

A Veszprémmegyei Takarékpénztár Részvénytársaság Veszprémbe tudatja tisztelt üzletfeleivel, hogy folyó évi

augusztus 15-től kezdve

állandó betétek után 4%

folyószámla betétek után 3,6%

kamatot fizet. — Az intézet fizeti a tőkekamat-adót is.

Az Igazgatóság.

Gépészkovács

tolnamegyei urodalomhoz azonnali belépésre keres- tetik. — Értekezhetni lehet augusztus 10-ig Balaton- almádi Brenner-telep, — későbbben pedig

Kacsokics Antal bérlőnél, Fornád-Kecsege.

Divat értesítő

Van szerencsém a mélyen tisztelt hölgyek szíves tudomására adni, hogy folyó évi augusztus hó 1-én megérkeztek a világ lelegegységesebb

kosztümök, felöltők, télikabátok

sportlapjai

Kizárólag cégemnél készülnek a lelegegységesebb és finom izléssel kiállított ruhák, melyek a legmagasabb igényeknek is megfelelnek. Méltóztassanak rendelésükkel mielőbb megtisztelni, hogy a ruhák kellő gyors és pontos elkészítését — a háború okozta munkahiány miatt — megfelelő időben kifogástalanul elkészíthessem. Készíték:

selyem-, bársony-, plüs-ruhákat, felöltőket, télikabátokat, sport- és lovagló ruhákat, kosztümöket

speciális kivitelben, mindennemű szabás és kiállításban. — Vidékről jött hölgyek aznap lepróbálhatnak. Kívánatra közelebb eső helyekre elutazom. Szíves megrendelésüket várva, teljes tisztelettel

Paál Lajos női szabó,

volt budapesti elsőrendű szabász.

Veszprém, Szabadságtér 11. sz.

A Korona-szállodával szemben.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban.

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a leggyorsabbtól a legdiszesebb kivitelig — pneumatikai rendszer szerint. ORGONÁK átalakítását és hangolását jutányos árban számítom. Iskolák részére HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben készítek. ZONGORÁK javítását és hangolását úgy helyben, mint vidéken a lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

Bakos Kálmán

fűszer- és csemegekereskedő
Telefon 55. VESZPRÉM Telefon 55.

Ásványvíz nagy raktára!

Ajánlom friss töltésű ásvány- és gyógyvíz nagyraktáramat.

Az összes bel- és külföldi ásványvíz és gyógyvizek állandóan raktáramon vannak. Főraktára:

a szt. Lukács Kristály víznek,

rendkívül kedvelt szénsavas borvíz — eredeti porcelándugós üvegekben —

2 lit. 1 1/10 lit. 1 lit. 1/2 lit.

64 fill. 56 fill. 48 fill. 30 fill.

Főraktára: **Salvator** lith savanyúvíznek, **Mohai Agnes**, **Giesshübl**, **Csizi**, **Petánci**, **Calsbadi**, **Marienbadi**, **Preblau**, — **Bikszádi**, **Borszéki**, **Guber**, **Parádi**, **Halli** stb. stb. vizeknek.

KESERŰVIZEK.

A vizeket vidékre szállítva a csomagolás önköltségén lesz felszámítva. Nagyobb vételnél engedmény, ismételt adásoknak előnyár.

Az összes fűszer-, csemege- ásványvíz- és háztartási cikkekről a nagy árjegyzék bárkinek megküldetik.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart:

a leggyorsabbtól a legfinomabb kivitelig minden nevezendő

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

ugymint: röpiratok, füzetek, könyvek, folyóiratok, árjegyzékek, körlevelek, hirdetések, falragaszok, évi jelentések, mérlegek, kimutatások, gyászlapok, rovatolt táblázatok, névjegyzék, meghívók, eljegyzési és esküvői tudósítások, számlák, címkek, stb. stb., jutányos áron számítva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tetszés szerint fűzve vagy beköttve szállíthatnak. Hivatalos levélpapírok és borítékok, okmányborítékok mindenféle alakban és színben. Egy és négyvonalas csinos vizsgalapot, tet-zesszerinti mennyiségben. — Kaphatók a legjobb minőségű fehér íródal, ugyszintén fogalmazópapírok.

Postal megrendelések azonnal elintéztetnek.

Telefon 61

Veszprémben

Telefon 61